

**Міністру соціальної політики,
сім'ї та єдності України**

Денису УЛЮТІНУ

Шановний Денисе Валерійовичу!

Під час Практикуму з галузевої законотворчості у сфері соціальної політики та захисту прав ветеранів для представників органів місцевого самоврядування, який відбувся 27–28 квітня 2026 року в місті Києві, було розглянуто проблемні питання реалізації соціальної та ветеранської політики на місцях. У заході взяли участь народні депутати України, представники Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України, Міністерства у справах ветеранів України, а також Міністерства розвитку громад та територій України.

Під час цього Практикуму представники органів місцевого самоврядування піднімали питання, які потребують Вашого втручання, зокрема:

1. Щодо влаштування осіб з інвалідністю/похилого віку до геріатричних пансіонатів.

Обласні військові адміністрації приймають рішення, які зобов'язують здійснювати фінансування обласних закладів, які надають соціальні послуги, зокрема геріатричних пансіонатів, психоневрологічних будинків-інтернатів (далі – Заклади), з бюджетів територіальних громад. Крім того, окремі департаменти соціальної політики обласних військових адміністрацій відмовляють у влаштуванні осіб з інвалідністю та похилого віку у разі відсутності субвенції з бюджетів територіальних громад обласним бюджетам на утримання жителів громади у Зкладах.

Питання розподілу повноважень із надання соціальних послуг комплексно регулюється Законом України «Про соціальні послуги» та Бюджетним кодексом України (далі - БКУ).

Відповідно до частини 3 статті 11 Закону України «Про соціальні послуги» до повноважень обласних державних адміністрацій відноситься забезпечення надання на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці соціальних послуг особам/сім'ям відповідно до їхніх потреб. Відповідно до підпункту «а» пункту 4 частини першої статті 90 БКУ до видатків, що здійснюються з обласних бюджетів, належать видатки на будинки-інтернати для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю. Такі видатки забезпечуються закріпленими за відповідними обласними бюджетами доходами визначеними

статтею 66 БКУ, зокрема, 15 відсотків податку на доходи фізичних осіб, 10 відсотків податку на прибуток підприємств.

Діяльність геріатричних пансіонатів, психоневрологічних будинків-інтернатів визначається типовими положеннями:

- Типове положення про будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, затверджене постановою КМУ від 2 вересня 2020 р. № 772;
- Типове положення про психоневрологічний інтернат, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 957.

Особливістю діяльності таких закладів є стаціонарний догляд, постійне перебування громадян, надання їм соціально-побутового, медичного обслуговування, комплексу реабілітаційних заходів. В той же час, до переліку базових послуг, які уповноважені надавати виконавчі органи міських рад міст обласного значення, рад об'єднаних територіальних громад (стаття 16 Закону України «Про соціальні послуги») стаціонарний догляд, надання послуг, які потребують постійного проживання, медичного обслуговування, комплексу реабілітаційних заходів не відноситься. Діяльність обласних закладів, які надають соціальні послуги та фінансуються з обласного бюджету, поширюється на територію відповідної області, а не окремої територіальної громади.

Пропонуємо надати доручення керівникам структурних підрозділів соціального захисту населення обласних військових адміністрацій забезпечити право громадян на отримання соціальних послуг в геріатричних пансіонатах, психоневрологічних будинках-інтернатах незалежно від фінансування обласних закладів з бюджетів територіальних громад.

2. Щодо запровадження цільової державної субвенції на реалізацію постанови Кабінету Міністрів України від 26 грудня 2025 р. №1750 «Деякі питання оплати праці працівників надавачів соціальних та реабілітаційних послуг» (далі – Постанова №1750).

Прийняття Постанови №1750 щодо встановлення справедливих надбавок та підвищення посадових окладів соціальним працівникам є стратегічно важливим для збереження кадрового потенціалу. Однак покладання цих видатків виключно на місцеві бюджети створює ризик соціальної нерівності: територіальні громади з різним рівнем дохідності опиняються в нерівних умовах.

Виконання Постанови №1750 вимагає додаткових асигнувань, які не були закладені в бюджети територіальних громад на початку бюджетного періоду. Покриття видатків на підняття оплати праці є неможливим без скорочення інших критичних програм.

Як наслідок - виникнення заборгованості з виплати заробітної плати або переведення працівників на неповний робочий день, що нівелює саму Постанову №1750.

Стандарт оплати праці, встановлений Постановою №1750, має бути гарантований державою незалежно від фінансового стану конкретної територіальної громади.

Пропонуємо:

- запровадити «Соціальну субвенцію»: створити механізм цільової державної субвенції для територіальних громад на фінансування підвищення окладів згідно з Постановою №1750;

- запровадити диференційований підхід між територіальними громадами: розрахунок обсягу субвенції з урахуванням фактичної кількості отримувачів соціальних послуг у громаді, що дозволить справедливо розподілити кошти там, де навантаження на одного працівника є найвищим.

3. Щодо комплексного фінансування Центрів життєстійкості та інтегрованих ветеранських просторів за рахунок коштів державного бюджету.

3.1. В окремих територіальних громадах на базі Центрів життєстійкості успішно функціонують ветеранські простори, але виключно за рахунок грантів та коштів бюджетів територіальних громад.

Пропонуємо передбачити фінансування Центрів життєстійкості за рахунок коштів державного бюджету, яке включатиме компонент ветеранської абілітації. Це забезпечить безперервність супроводу ветерана та його родини.

3.2. Фінансування послуг ментального здоров'я та абілітації.

Абілітація (повернення навичок та адаптація до нових умов життя) та підтримка ментального здоров'я є тривалими процесами, які не можуть залежати виключно від грантової підтримки чи спроможності бюджетів територіальних громад.

Пропонуємо включити до нормативів розрахунку вартості комплексної послуги життєстійкості (кошти державного бюджету):

спеціальні коефіцієнти для ветеранських сервісів, що дозволить здійснювати оплату праці вузькопрофільних фахівців (психологів із досвідом роботи з травмою, фахівців із соціальної абілітації);

витратні матеріали та обладнання для кабінетів абілітації.

3.3. Інтегрований стандарт «Життєстійкість + Ветеран».

Поєднання цих двох напрямків є найбільш ефективною моделлю, оскільки сім'я ветерана отримує допомогу разом із ним, що пришвидшує процес відновлення.

Пропонуємо закріпити на державному рівні (у межах розробки бюджетних програм на 2026-2027 рр.) статус Інтегрованого центру, де ветеранський простір є структурним підрозділом Центру життєстійкості із фінансуванням за рахунок коштів державного бюджету.

4. *Щодо облаштування Центрів життєстійкості укриттям.*

Постанова Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2025 р. №1505 «Деякі питання реалізації експериментального проекту з організації надання комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості в територіальних громадах» встановлює вимоги до приміщення, в якому надається комплексна соціальна послуга з формування життєстійкості (далі - комплексна послуга).

Зокрема, приміщення, в якому надається комплексна послуга, повинне мати захисні споруди цивільного захисту, придатні для укриття отримувачів комплексних послуг та персоналу надавача комплексної послуги і безпечного перебування в них (з урахуванням рекомендацій ДСНС щодо організації укриття на об'єктах фонду захисних споруд цивільного захисту).

Водночас у власності більшості територіальних громад відсутні вільні приміщення з облаштованими захисними спорудами цивільного захисту, що унеможливує запровадження комплексної послуги на базі комунальних закладів, установ чи підприємств.

З метою забезпечення безперервності надання послуг та підтримки спроможності громад, пропонуємо Міністерству соціальної політики, сім'ї та єдності України розглянути можливість ініціювання змін до постанови Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2025 р. №1505 «Деякі питання реалізації експериментального проекту з організації надання комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості в територіальних громадах».

Зокрема, пропонуємо передбачити можливість облаштування приміщень, у яких надається комплексна послуга, найпростішими укриттями або використання захисних споруд цивільного захисту, придатних для укриття персоналу та отримувачів цієї послуги, що розташовані в радіусі до 500 метрів від місця її надання.

5. *Щодо державного стандарту надання комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості.*

На сьогодні відсутній державний стандарт надання комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості, що ускладнює повноцінне впровадження послуги. Відсутність державного стандарту, критеріїв якості надання комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості, призводить до різних підходів надання послуги, що впливає на її якість.

Відсутність державного стандарту впливає і на планування видатків бюджетів територіальних громад на впровадження даного виду послуги.

Пропонуємо затвердити державний стандарт надання комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості.

6. *Щодо компенсації за спожиті комунальні послуги під час розміщення внутрішньо переміщених осіб у будівлях (приміщеннях) об'єктів державної, комунальної та приватної власності.*

6.1. Обсяг компенсації за спожиті комунальні послуги під час розміщення внутрішньо переміщених осіб у будівлях (приміщеннях) комунальної власності, передбачений постановою Кабінету Міністрів України від 27 травня 2025 р. № 616 «Деякі питання надання державної підтримки щодо розміщення внутрішньо переміщених осіб», не покриває витрати за спожиті комунальні послуги.

Постанова Кабінету Міністрів України від 1 вересня 2023 р. № 930 «Деякі питання функціонування місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб» забороняє власникам (балансоутримувачам) майна отримувати від мешканців місць тимчасового проживання плату за комунальні послуги у разі отримання ними компенсації за спожиті комунальні послуги під час розміщення внутрішньо переміщених осіб у місцях тимчасового проживання, що облаштовані у будівлях (приміщеннях) комунальної власності.

6.2. Більшість місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб розташовані у будівлях старого житлового фонду та, відповідно, потребують значних витрат на опалення, освітлення.

У зв'язку з цим різниця між фактичними витратами на комунальні послуги та отриманою компенсацією становить від 15% до 40%. Цей дисбаланс фактично покривається за рахунок коштів бюджетів територіальних громад, що призводить до дефіциту фінансування інших критично важливих соціальних програм.

Пропонуємо впровадити механізм «Фактичного відшкодування» для місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб.

Просимо Вас, **Денисе Валерійовичу**, сприяти у вирішенні проблемних питань у найкоротшому терміні.

З повагою
Виконавчий директор

Олександр СЛОБОЖАН

Яремчук Людмила
(044) 486-30-82
l.yaremchuk@auc.org.ua

